

5. DE VLAAMSE UITGEVERS VERENIGING (VUV)

5.1 STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

De Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) is de belangenorganisatie voor de uitgevers van boeken in Vlaanderen. VUV volgt het reilen en zeilen in de branche, representeert de sector naar de overheid en andere instanties, verzorgt dienstverlening, informatie en collectieve promotie voor haar leden in nauwe samenwerking met de overkoepelende organisatie Boek.be. De leden van VUV zijn uitgevers van zowel algemene boeken (fictie, non-fictie, strips, kinder- en jeugdboeken) als educatieve, wetenschappelijke en informatieve uitgaven.

5.2 SAMENSTELLING EN WERKING BESTUUR

Geheel onverwachts moesten we het overlijden van Jan Berghmans vernemen in november 2009, juist na de intensieve Boekenbeursperiode, waar velen hem nog ontmoetten en spraken.

Als bestuurslid heeft Jan zich onverdroten ingespannen voor de belangen van de kleine uitgeverijen. Als uitgever schiep hij voortdurend kansen voor poëzie. Vorig jaar werd Jan Berghmans nog gehuldigd op het Antwerpse stadhuis voor zijn verdiensten. Wij huldigen hem hier, *node postuum*, voor zijn werk en inzet als uitgever en bestuurder bij VUV.

Evolutie ledenbestand

De Algemene Vergadering van 12 mei 2009 verwelkomde de volgende uitgeverijen als definitief lid: Olala Books (GAU), mij Publishing (GEWU), AMW Power-Write History (nu Write History - GAU), Uitgeverij Vrijdag (GAU), Lampedaire (GAU) en Deystere (GAU).

Dargaud-Lombard, Dupuis en De Ballon fuseren onder de naam Ballon Media; Houtekiet en BMP fuseren tot Linkeroever Uitgevers; ER Productions/Paradiso, Caramel, Facet en Abdij Bethlehem worden op eigen verzoek geschrapt.

In de loop van het jaar worden 2voor5, Flying Pencil, Witsand, Stichting Charles Catteau en Luster als voorlopig lid aanvaard.

Op 31 december 2009 telt de vereniging in totaal 94 leden.

Bestuur

Het bestuur van de VUV was per 1 januari 2009 samengesteld uit de volgende leden:

- Rudy Vanschoonbeek (Uitgeverij Vrijdag - GAU), Voorzitter
- Patrick Hermans (Altiora Averbode - GEWU), Vice-voorzitter
- Matthias Lannoo (Lannoo - GAU), Penningmeester
- Hilde Van Laere (Uitgeverij De Boeck - GEWU), Secretaris
- Johan de Koning (Standaard Uitgeverij - GAU)
- Isi De Vries (C. De Vries Brouwers - GAU)
- Bart Desmyter (De Eenhoorn - GAU)
- Jan Berghmans (Berghmans Uitgevers - GAU)
- Peter Van Achteren (Cego - GEWU)

- Nancy Derboven (Acco - GEWU)
- Franck Libeer (Die Keure - GEWU)
- Dries Vanhove (Plantyn - GEWU)

Geert Van den Bossche wordt op 8 september 2009 door de Raad van Bestuur voorgedragen als gedelegeerd bestuurder van VUV.

Van 6 april tot 6 september is **Selm Wenselaers** actief als projectmedewerker bij VUV. Vanaf 17 november wordt hij vervangen door **Sarah De Graef**, die verantwoordelijk wordt voor een aantal projecten zoals de buitenlandse beurzen, de Plantin-Moretusprijs, de Beste Boekenjuf/-Meester en het GEWU-(markt)onderzoek.

Geert Van den Bossche

Sarah De Graef

Vertegenwoordigingen

- Raad van Bestuur Boek.be: Rudy Vanschoonbeek, Patrick Hermans, Johan de Koning en Hilde Van Laere.
- Boekenbeurscommissie: Patrick Hermans (Averbode), Frank Jaspers (Linkeroever Uitgevers) en Leen Lever (Standaard Uitgeverij)
- Promotiecommissie Boek.be: Philippe Werck (Clavis), Mieke Deprez (Lannoo) en Leen Lever (Standaard Uitgeverij).
- Boekenbank Raad van Bestuur: Frank Dewulf (Lannoo), Algemene Vergadering: Hilde Van Laere (De Boeck).
- Werkgroep Opleiding (Kenniscentrum): Tim Seynaeve (De Boeck), Patricia Defour (Standaard Uitgeverij), Marieke van der Vloed (Van In) en Geert Van den Bossche.
- Werkgroep Innovatie (Kenniscentrum): Marc Verhagen (Luster), Ramses De Kuyffer (Standaard Uitgeverij), Geert Lybaert (Van In), en Geert Van den Bossche.
- Werkgroep Jeugdboeken (Promotiecel): Koen David (Abimo), Tanja Appeltants (Clavis), Bart Desmyter (De Eenhoorn), Els Depooter (Standaard Uitgeverij) en Chris Boudewijns (WPG).
- Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel (ONUB): Rudy Vanschoonbeek (met Patrick Hermans als plaatsvervanger).
- Federation of European Publishers / Fédération Européenne des Editeurs
- (FEP/FEE): Rudy Vanschoonbeek en Geert Van den Bossche.
- Boekenoverleg: Geert Van den Bossche.

5.3 MARKTONDERZOEK

2009 was een succesjaar voor het boek in Vlaanderen

Uit de jaarcijfers van de boekenverkoop in Vlaanderen in 2009 van GfK Retail and Technology Benelux blijkt dat, ondanks de economische crisis, de boekenverkoop in 2009 gestegen is met bijna 10 % in omzet en 5,9% in aantal boeken. Boeken blijven het dus verrassend goed doen in Vlaanderen.

Voor meer info, zie 2.3.1 Marktonderzoek: de boekenmarkt in 2009.

5.4 DOSSIERS & ACTIVITEITEN

5.4.1 VUV ALGEMEEN

Fiscale behandeling van inkomsten uit auteursrechten

De nieuwe wet werd gepubliceerd op 16 juli 2008, maar mede door het lobbywerk van VUV werd het in gang treden van de inhoudsplicht verlaagd naar 1 januari 2009.

De uitvoeringsbesluiten zijn er ook in 2009 niet gekomen, maar de fiches 273S en 281.45 werden eindelijk gepubliceerd, samen met een samenvattend opgaven voor inkomsten vanuit auteursrecht.

VUV informeerde haar leden uitvoerig over de nieuwe fiscaliteit. Kurt Van Damme presenteerde een verhelderende bullet point nota, een modelbrief om auteurs in te lichten over de nieuwe regeling en een adviesnota inzake buitenlandse auteurs; informatie werd verspreid over details van de regeling, over parlementaire vragen terzake, interessante infosessies en websites met relevante informatie.

VUV besliste ook tot het inschakelen van een fiscaal raadsman om te komen tot de meest optimale oplossingen voor verdere interpretatie- en toepassingsproblemen betreffende de nieuwe regeling. In het bijzonder wordt de raadsman ingeschakeld op een aantal knelpunten te verduidelijken:

- Het al dan niet bestaan van inhoudingsplicht RV bij betalingen aan vzw's en feitelijke verenigingen zoals universiteiten;
- De precieze werkwijze bij betalingen aan auteurs die in het buitenland verblijf houden (in het bijzonder Nederland, Frankrijk, Duitsland en Gr.-Br.), met name in het licht van de fiches 273S en 276R;
- De verhoudingen tussen onkostenvergoedingen van allerlei slag en het nieuwe fiscale stelsel inzake auteursvergoedingen;
- Opdrachtwerk (split loutere vergoeding materiële werk en eigenlijke auteursrechtelijke honorarium). In dit laatste dossier is het doel te komen tot twee eenvoudige categorieën van opdrachtwerkers, zonder split. Er zal een formele vraag worden gesteld aan de Dienst Voorafgaande Zaken van de FOD Financiën, zodat we een vaste en door de fiscus aanvaarde/gedoogde gedragslijn kunnen uitwerken.

Modelcontracten

Onder leiding van Kurt Van Damme, juridisch adviseur van Boek.be, worden sneuvelteksten ontwikkeld in voorbereiding van auteurscontracten voor educatieve, wetenschappelijke en voor algemene uitgaven. Deze teksten worden uitgebreid besproken in de Werkgroep Juridische Zaken en in de ledengroepen GAU en GEWU.

Na onderhandelingsvergaderingen met de Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA) en de Vlaamse Auteurs Vereniging (VAV), wordt telkens teruggekoppeld naar de respectieve ledengroepen.

Zie ook GAU en GEWU.

Waarderingsregels

Op vraag van de leden werd een onderzoek opgestart naar de gangbare waarderingsregels in het boekenvak. Bedoeling is de 'best practices' in de sector te definiëren, onderverdeeld in 7 categorieën (educatief, juridisch, wetenschappelijk, jeugd, kunst, literatuur en non-fictie), om als richtlijn te worden gebruikt in discussies met de fiscus. Het rapport wordt in het voorjaar van 2010 verwacht.

Multimediale rechten

Vanuit het principe dat uitgevers alle belang hebben bij het respecteren van auteursrechten in de breedste betekenis van het woord zijn VUV en RUIT ook een dossier gestart omtrent audiovisuele rechten. Het uiteindelijke doel is te komen tot een one-stop-shop voor het clearen van multimediale rechten aan een verlaagd collectief tarief. Dit is een gevoelig dossier waarvoor we een lange adem reserveren.

Transportoptimalisatie

Samen met het Kenniscentrum trekt VUV het dossier transportoptimalisatie op gang. In een eerste fase wordt een aantal leden bevraagd over de huidige stand van zaken. In een volgende fase wordt vooral de van de algemene uitgevers afwijkende praktijk bij de educatieve uitgevers onderzocht.

Beleidsvoorbereiding

De verschillende geledingen van VUV kiezen resoluut voor een meer professionele aanpak die onder meer inhoudt dat GAU, GEWU en GroKi zich beraden over de beleidsprioriteiten van hun subgeleding. Samen met de ontwikkeling van een projectmatige begroting, die voor meer eenduidigheid en transparantie moet zorgen, zal dit ertoe leiden dat het VUV-beleidsplan in de toekomst een breed vertegenwoordigend draagvlak heeft in de hele vereniging.

Kostenbeheersing

De begroting 2010 werd zorgvuldig voorbereid in overeenstemming met de beleidsprioriteiten van de verschillende ledengroepen en met aandacht voor het beheersen van de kosten, in het bijzonder van de buitenlandwerking van VUV. Op basis van een zorgvuldig samengesteld dossier werd voor €125.000 subsidie toegekend door het FIT (Flanders Investment & Trade).

Plantin-Moretusprijs 2009

De VUV en het Plantin Genootschap organiseerden voor de tweede maal de vernieuwde Plantin-Moretusprijzen voor de best verzorgde boeken in Vlaanderen.

De vakjury bestond uit Marc Mombaerts (typografisch vormgever; voorzitter), Nicolaas De Schryver (boekbinder), Tessa van der Waals (grafisch vormgever), Michiel Hendryckx (fotograaf) en Luc Vermeire (deskundige pre-press en drukken). Zij lieten hun kritisch oog over meer dan 120 inzendingen gaan en beoordeelden aspecten als letterkeuze, bindwijze en andere grafisch-technische elementen.

De Publieksprijs werd georganiseerd in samenwerking met de krant *De Standaard* die mede instond voor een uitvoerige publicitaire aankondiging in print en online.

Naar aanleiding van de uitreiking werd er een mooi vormgegeven brochure aangeboden met een gedetailleerd juryverslag (van de hand van Wim Lemont) en foto's van de bekroonde werken, die ook dienst deed als tentoonstellings-catalogus.

In 6 categorieën kon de vakjury telkens verschillende titels bekronen. Daarnaast kon de jury ook het werk van een jonge, pas afgestudeerde vormgever een prijs geven. Er werden geen boeken bekroond in de categorie 'Werk van Vlaamse vormgevers voor buitenlandse uitgevers'. De winnaars ontvangen een trofee die ontworpen werd door van Looveren en Princen.

De volgende veertien werken werden bekroond:

Categorie Literatuur

Betoverende Katastrofe
Kroniek van een polychroom eremiet
Vormgever: **Danny Dobbelaere** (Gent)
Uitgever: Het balanceer
Auteur: Willy Roggeman

Er is overal meer ginder dan hier
Vormgever: **Gert Dooreman** (Gent)
Uitgever: Davidsfonds
Auteur: Bob Van Laerhoven

The Rearrangement
Vormgever: **Studio Luc Derycke** (Gent)
Uitgever: MER. Paper Kunsthalle
Auteur: Adam Lehner

Opzicht. Gedichten
Vormgever: **Studio Luc Derycke** (Gent)
Uitgever: Poëziecentrum
Auteur: Bart Janssen

Categorie school- en studieboeken en wetenschappelijke uitgaven

Dans in Québec. Concertgebouwcahier
Vormgever: **Jurgen Maelfeyt** (Gent)
Uitgever: Borgerhoff & Lamberigts
Auteurs: Guy Cools, Isabelle Poulin, Philip Szporer en Isabelle Van Grimde

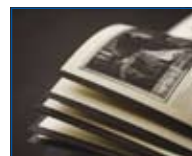

Bouwblokkenboek. Over het bouwblokkenweefsel in Antwerpen, theorie en praktijk
Vormgever: **Lodewijk Joye** (Antwerpen)
Uitgever: Academic and Scientific Publishers/UniversityPress Antwerp
Redactie: Katrijn Apostel, Dirk Janssen, Filip Pitillion

Categorie Kunst- en foto boeken en catalogi van tentoonstellingen en musea

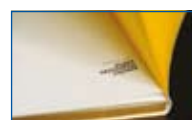
Michaël Borremans Whistling a Happy Tune
Drawings / Tekeningen
Vormgever: **Koen Bruyñeel** (Kortrijk)
Uitgever: Ludion
Auteur: Michaël Am

Academia. Qui es-tu?
Vormgever: **Studio Luc Derycke** (Gent)
Uitgever: Axel Vervoordt ism MER. Paper Kunsthalle
Auteur: Bernard Lietaer, Henri-Claude Cousseau, Dominique Païni, e.a.

Observatorium. Johan Tahon
Vormgever: **Studio Luc Derycke** (Gent)
Uitgever: Ludion
Auteur: Paul Depondt, Wim Van Mulders en Peter Verhelst

VSTA08. Van Stof tot Asse 7de editie
Vormgever: **Hugo Puttaert - Visionandfactory** (Brussel)
Uitgever: Galerie De Ziener

Categorie overige non-fictie

Cross-over. Kunst, media en technologie in Vlaanderen
Vormgever: **OSP** (Open Source Publishing, Brussel)
Uitgever: LannooCampus en BAM
Auteur: Liesbeth Huybrechts

Categorie Kinder- en jeugdboeken

Het grote vriendelijke en ondeugende boek voor tuinpiraten
Vormgever: **Johan Vandebosch** (Tongeren)
Uitgever: Borgerhoff & Lamberigts
Auteur: Emmie Declerck

Debutprijs voor jonge afgestudeerden

Der Naturen Bloeme
Vormgever: **Katrien Dellafaille**
(Gent-Brussel)
Uitgever: Katrien Dellafaille
Auteur: Jacob van Maerlant

Publieksprijs voor beste boekomslag

Na het succes van de eerste Publieksprijs voor het Beste Boekomslag in 2008 kon het publiek opnieuw meestemmen op het beste boekomslag via de website van partner *De Standaard*.

Met 1790 voorkeurstemmen gaat de Plantin-Moretus Publieksprijs naar

Het geheim van de keel van de nachtegaal
Vormgever: **Leen Depooter** (Gent) /
Quod.vor de vorm
Uitgever: De Eenhoorn
Auteur: Peter Verhelst
Illustraties: Carll Cneut

Winnares Leen Depooter mag voor De Post een postzegel ontwerpen die in 2011 zal worden uitgegeven.

De feestelijke uitreiking, voorafgegaan door een interessante studienamiddag voor uitgevers en vormgevers georganiseerd door het Plantin Genootschap, ging door in Bozar op 4 juni 2009.

Die dag ging ook de tentoonstelling 'De best verzorgde boeken van 2009' in Bozar van start, in een vormgeving van Johan Van Looveren en Hilde Princen. De tentoonstelling was gratis toegankelijk van 30 juni tot 24 augustus. De bekroonde boeken werden ook nog tentoongesteld op Stiftung Buchkunst (Leipzig) en de Frankfurter Buchmesse.

5.4.2 GROEP ALGEMENE UITGEVERS

De Groep Algemene Uitgevers (GAU) behartigt de belangen van de Vlaamse boekenuitgevers van literatuur, kinderboeken en non-fictie onder de koepel van de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV), die op haar beurt deel uitmaakt van Boek.be. Deze heterogene groep wil de boekverkoop in Vlaanderen stimuleren. Door een kwaliteitsvol, langetermijnbeleid te definiëren wil de GAU de Vlaamse boekenuitgevers ondersteunen en hiertoe relevante activiteiten ontwikkelen.

In december 2009 zijn er 66 uitgeverijen bij de Groep Algemene Uitgevers aangesloten.

De GAU houdt in 2009 een brede consultatieronde om voor het eerst de **GAU-beleidsprioriteiten** te definiëren onder de categorieën: informatie, professionalisering en dienstverlening, promotie, lobbywerk, en participatie en netwerken. GAU zet in op een fatsoenlijke leenvergoeding, een goed overlegd modelcontract, de 'verovering' van de Nederlandse markt en het inspelen op de veranderende markt met het e-boek.

Er wordt ook onderzocht hoe de bestaande **promotieacties** kunnen worden aangevuld en uitgebreid en of de ontwikkeling van nicheacties (low-budget), bv. voor actualiteit, tot de mogelijkheden behoort. Vanwege de heterogeniteit is het wellicht zinvol per jaar op een vast tijdstip een andere nicheactie uit te werken.

Op basis van een reeks overlegvergaderingen, met bijzondere aandacht voor de uitgeefpraktijk, ontwikkelt Kurt Van Damme een voorstel voor een overlegd **modelcontract** voor algemene uitgaven. De constructieve onderhandelingen met de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) laten hopen op een overeenkomst in het voorjaar van 2010.

GAU hecht ook een bijzondere waarde aan initiatieven die de **professionalisering** van de leden kan versterken. Ze wordt hierin sterk ondersteund door de informatie- en vormingsinitiatieven van het Kenniscentrum van Boek.be.

Uiteraard is er veel aandacht voor de **veranderende markt**: het boek bevindt zich op een scharniermoment, hoe kan GAU hieraan participeren? Hierbij wordt de groep uitgebreid geïnformeerd over de technologische mogelijkheden en knelpunten, de andere kostprijsstructuur (met 21% btw op digitale producten) en mogelijke nieuwe businessmodellen, de noodzakelijke aanpassingen in de administratieve organisatie van de uitgeverij en de belangrijke kwestie van auteursrechten in de digitale context.

Een speciaal voor algemene uitgevers uitgewerkt e-boekdossier wordt (via de ledensite) ter beschikking gesteld.

De **buitenlandwerking** ondergaat een heroriëntering. Vanwege de onzekerheid over de FIT-subsidie wordt de collectieve deelname aan de London Book Fair geschrapt en keert GAU haar aandacht naar Nederland. Er wordt een aparte werkgroep opgericht om te brainstormen over haalbare acties, in het bijzonder om de bottleneck bij de boekhandels en in de Nederlandse media te doorbreken.

De GAU benadrukt in haar beleidsplan het behoud van speciale inspanningen voor de **kleine/beginnende uitgevers**. Op 19 maart wordt een speciale studienamiddag voor kleine uitgevers georganiseerd over diverse juridische onderwerpen.

Dankzij tussenkomst van VUV kunnen de kleine uitgevers onder gunstige voorwaarden deelnemen aan het nieuwe initiatief van de Boekenhappening in Oud-Sint-Jan, Brugge (17-19 april).

De stand die op de Boekenbeurs door 3 beginnende uitgevers wordt gedeeld, leidt tot overleg met de kleine/beginnende uitgevers om een 'echte' gemeenschappelijke stand in 2010 voor te bereiden.

5.4.3 GROEP EDUCatieve EN WETENSCHAPPELIJKE UITGEVERS (GEWU)

De Groep Educatieve en Wetenschappelijke Uitgevers (GEWU) wil voor haar leden toegevoegde waarde creëren door de gezamenlijke behartiging van dossiers in diverse domeinen: marktonderzoek, lobbywerk, promotie, juridische zaken ... Dit gebeurt

door advies, coördinatie, praktische ondersteuning, begeleiding van projecten, etc. Daarbij streeft GEWU ernaar doorheen haar acties de wil tot samenwerking en overleg tussen de leden verder te verbeteren.

Eind 2009 telt de Groep Educatieve en Wetenschappelijke Uitgevers 30 leden.

Beleidsplan 2009

GEWU ontwikkelt een actieplan voor 2009. Vanuit de vijf uitgangspunten: gemeenschappelijk belang, langetermijnvisie, reactiviteit, evenwicht en afstemming met VUV en Boek.be worden **vijf projecten prioritair** gedefinieerd: onderzoek en marktinformatie; e-publishing; PR, communicatie en promotie; strategische dossiers (technisch, juridisch, commercieel) en vorming.

Deze prioriteiten worden ook vertaald in een **rationalisering van de GEWU-werkgroepen** (Basisonderwijs, Secundair Onderwijs, Marketing & Promotie, E-Publishing, Vorming, Export).

Er wordt ook een nieuwe Werkgroep opgericht die zich buigt over de specifieke verzuchtingen van de Wetenschappelijke Uitgevers.

In 2009 gaat speciale aandacht naar een optimale **informatiedoorstroming** vanuit de Werkgroepen naar de grote GEWU-vergadering en omgekeerd.

1 september in de media

GEWU maakt de afspraak niet individueel te reageren op 'sensationeel nieuws' rond 1 september (te zware boekentassen, te dure schoolboeken). Er worden standaard antwoorden geformuleerd die ingaan tegen het soms negatieve imago van de sector. GEWU kiest voor **positieve berichtgeving** over haar kopieercampagne, het project rond dyslexie, de voortgang met Knooppunt, de ICT-enquête, en de digitalisering met het e-boek als mogelijk antwoord op te zware schooltassen.

Overleg Dienst Curriculum

Het Protocol dat in 2008 werd getekend met de dienst Curriculum, garandeert de structurele uitnodiging van GEWU op regelmatige overlegmomenten. Dat overleg verloopt vlot in 2009, met regelmatige informatie- en gedachte-uitwisselingen, voorinzage in de nieuwe leerplannen techniek, geschiedenis en vreemde talen en overleg omtrent de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen.

Werkgroep Wetenschappelijke Publicaties

De nieuwe Werkgroep komt duidelijk tegemoet aan een reële behoefte bij de Vlaamse wetenschappelijke uitgevers, met een mooie opkomst op de eerste vergadering tot gevolg. De Werkgroep beslist zich in de eerste plaats te focussen op het probleem van de academische accreditering. Onder de vleugels van de VLIR is een commissie (zelf bestaande uit zestien subcommissies) bezig met het opstellen van een Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand (VABB). De Werkgroep neemt contact op met de Commissie VABB met de nadrukkelijke vraag tot overleg vanwege de vrees dat de Vlaamse wetenschappelijke uitgeverijen op basis van arbitraire criteria zullen worden geweerd uit de lijst geaccrediteerde uitgeverijen.

Auteursrecht

Vanuit het algemene principe dat de kern van de uitgeefactiviteit uitmaakt, besteedt GEWU in diverse dossiers bijzondere aandacht aan het sensibiliseren omtrent en het doen respecteren van het auteursrecht. Het belang van de sensibiliseringscampagne omtrent kopieergedrag op school, het modelcontract voor educatieve uitgaven, verhuur van schoolboeken, het clearen van audiovisuele rechten en het dyslexieproject moet telkens in de context van het auteursrecht worden begrepen.

• Driesporenactie GEWU/RUIT inzake kopieergedrag van en in scholen

De campagne rond het bijsturen van het kopieergedrag van en in scholen, die in 2008 werd opgestart, krijgt een nieuw elan. Na uitgebreid overleg met de verschillende koepels, die de campagne opnemen in hun eigen communicatiekanalen, wordt de eigen communicatie herhaald met een nieuwe versie van de kopieertest en de bijhorende website.

De nadruk blijft liggen op sensibilisering; het is nog wachten op de melding van een flagrante overtreding van de kopieerregels die een optreden van de beëdigd controleur zou activeren.

GEWU bepaalt ook een collectief standpunt betreffende het gebruik van bladmuziek op school.

• Modelcontract

Na veelvuldige overlegvergaderingen en terugkoppeling naar de ledengroep onder leiding van Kurt Van Damme, huisjurist, zijn de onderhandelingen met VEWA afgesprongen omdat voorzitter Blanpain, op aanraden van een nieuwe raadsman, een compleet nieuw voorstel op tafel legt waarvan de voorwaarden niet aanvaardbaar zijn voor GEWU.

GEWU opteert daarom voor een degelijk sectorakkoord dat als referentiecontract kan worden gebruikt voor educatieve publicaties niet in opdracht.

Het GEWU-contract, dat het resultaat is van Kurts onvermoeibaar juridisch talent, wordt aan de leden overgemaakt met kleurmarkeringen die aangeven wat wettelijk verplicht is, wat optioneel, plus tips & tricks.

• Verhuur schoolboeken

Het verhuren van schoolboeken gebeurt al enige tijd, nieuw in 2009 is het feit dat het ook wordt geïntroduceerd in scholen die voordien geen eigen schoolfonds hadden.

Aangezien verhuur één van de exploitatiemanieren is waarover auteurs zeggenschap hebben, kan verhuur worden beschouwd als een inbreuk op het auteursrecht. Bovendien is er een afwijking van de eigenlijke bestemming (wet op de handelspraktijk, verbod op deloyale handelspraktijk).

In het kader van dit juridisch sterke dossier bepaalt GEWU een gemeenschappelijk standpunt, om daarna, in overleg met de betrokken commerciële partijen, een voor de educatieve uitgeverij aanvaardbare regeling uit te werken.

De mooie collectieve reflex die tot uiting komt in de ad hoc Werkgroep Verhuur leidt uiteindelijk tot de ondertekening van de raamovereenkomst (met nota van toelichting) met de commerciële partijen.

De kostprijs van schoolboeken stijgt door de overgang van een eigen naar een extern verhuurfonds met 25%. Deze evolutie zal dus allicht onderdeel worden van de publieke discussie over de kost van het onderwijs.

• Audiovisuele rechten

Er bestaat op dit ogenblik geen sluitende regeling over wie uitgeverijen moeten aanspreken, hoe tarieven worden bepaald en wat te doen bij een combinatie van film-, muziek- en andere rechten. Het opstarten van dit dossier heeft twee doelstellingen: enerzijds het vereenvoudigen

van de te volgen procedure, anderzijds het bereiken van een sectoriële overeenkomst die aangestuurd wordt vanuit de uitgeefpraktijk.

• Dyslexie

De onderhandelingen met de vzw Die-'s-Lekti-kus om leermiddelen ter beschikking te stellen van dyslectische leerlingen, worden afgerond.

Het Memorandum wordt definitief goedgekeurd en het vervolgproject wordt opgestart. De leermiddelen worden voortaan digitaal overgedragen aan de vzw Die-'s-Lekti-kus (niet langer papieren versie), de regeling wordt uitgebreid tot het secundair onderwijs en er wordt afgesproken een vast aantal titels per maand bij de uitgeverijen op te vragen (voor betere spreiding).

Er wordt gelobbyd bij het kabinet Onderwijs om de financiering van het vervolgproject veilig te stellen. Gezien de wissel van de Vlaamse regering blijft het wachten op een geschikt ogenblik voor de formele ondertekening van het Memorandum in aanwezigheid van de minister van Onderwijs.

Het is uniek in Europa dat uitgeverij vrijwillig de wettelijke uitzonderingsregeling voor 'handicaps' uitbreiden voor dyslectici. Uit maatschappelijk engagement dragen zij zo bij tot de bevordering van gelijke kansen voor deze leerlingen. Door het toestaan van de uitzondering wordt tegelijk de algemene regel van het auteursrecht onderstreept.

Vzw Die-'s-Lekti-kus zal dit project voorstellen op de eerste grote Europese conferentie over dyslexie in 2010. De belangstelling binnen de Federation of European Publishers is groot.

Marktinformatie

Door de GEWU-omzetenquête en het kwalitatief en kwantitatief onderzoek bij leerkrachten in het secundair onderwijs over de (gewenste) wijze van informatieverzameling over uitgaven, kan GEWU haar uitgeverij informeren hoe zij hun communicatiemiddelen efficiënter kunnen inzetten. In 2009 wordt wel beslist de omzetenquête te beperken tot de educatieve uitgeverijen: vanwege de dominantie van buitenlandse uitgaven op deze markt heeft deelname door de Vlaamse Wetenschappelijke Uitgeverij minder zin.

Onderzoek

• Lerarenopleiding

De Werkgroep Promotie start een onderzoek bij de docenten, bibliothecarissen en studenten van de verschillende lerarenopleidingen in Vlaanderen. Doel is te achterhalen hoe zij zich informeren over enerzijds de specifieke leermiddelen die worden gebruikt in de lerarenopleiding, en anderzijds de leermiddelen voor het basisonderwijs zelf.

• ICT op school

De **enquête** over het gebruik van leermiddelen door leerkrachten wordt omgezet in een lobbynota die inzet op de toegevoegde waarde van digitalisering (bv. interactief en ondersteunend oefenmateriaal), met als belangrijke kanttekening dat digitaal niet noodzakelijk goedkoper wordt.

In samenwerking met het Kenniscentrum krijgt dit onderzoek vervolg: de Universiteit Antwerpen keurt een **interdisciplinair project** goed over de invloed van het beleid op het gebruik van digitale leermiddelen. Op basis van de resultaten van de eigen ICT-enquête wordt de digitalisering in de ons omringende landen onderzocht, expliciet gekaderd in de context van de verdere ontwikkeling van de kennismaatschappij en de belangrijke verantwoordelijkheid van de overheid hierin, met vier focusgroepen: leerkrachten, pedagogen, uitgevers en beleidsmensen.

GEWU neemt deel aan het zogenaamde **O5-initiatief** (Onderwijs, Ouders, Overheid, Onderzoek, Ondernemingen), dat tot doel heeft een charter op te stellen over ICT-middelen in het onderwijs. De gemeenschappelijke visie is dat een structureel en geïntegreerd ICT-beleid in het onderwijs cruciaal is voor de kwaliteit van het onderwijs, de maatschappij en de kenniseconomie

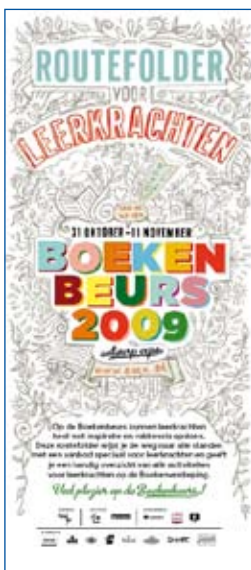
GEWU verdedigt in deze context het standpunt dat er géén directe relatie is tussen de kwaliteit van het onderwijs en de aanwezigheid van digitale infrastructuur: ze herhaalt haar vraag naar 'gekleurde middelen' en de noodzaak van structureel overleg met de educatieve uitgevers.

Knooppunt

Als gezamenlijk project van GEWU binnen VUV, met Boek.be als facilitaire partner, wordt Knooppunt verder uitgebouwd. Er wordt budget voor vrijgemaakt binnen

de begroting van VUV, en de nieuwe e-manager van Boek.be, Frank Salliau, organiseert informatiesessies voor geïnteresseerde uitgeverijen. De langeretermijnstrategie van de verzelfstandiging van Knooppunt als aparte vzw onder de koepel van Boek.be, krijgt stilaan vorm.

Boekenbeurs

Er is grote tevredenheid over de gewijzigde organisatie van de leerkrachtendagen op de Boekenbeurs en de uitgebreide promotie van de Promotiecel. De programma's worden zeer goed bijgewoond, de Dag van de Professional was vooral 's avonds succesvol. GEWU pleit sterk voor het behoud van dit programma, los van de algemene uitgevers.

Voor het eerst is er, naar analogie met de Kids Folder, een educatieve routefolder voor leerkrachten die de educatieve uitgeverijen meer zichtbaar maakt en hun programma's bundelt.

Sensibiliseringscampagne kostenbeheersing Secundair Onderwijs

Deze campagne, die nog op vraag van Frank Vandenbroucke wordt georganiseerd door de Koning Boudewijnstichting, start met de publicatie van een rapport over de kostprijs van het secundair onderwijs. Het zwaartepunt van de campagne ligt in het voorjaar 2010, wanneer vijf doe- en denkdagen zullen worden georganiseerd in de verschillende Vlaamse provincies.

Onderwijs, dagelijkse kost?

GEWU is verheugd dat ze inspraak krijgt binnen dit forum en formuleert een gemeenschappelijk standpunt dat vooral een positieve boodschap wil uitdragen. De nadruk ligt op kwaliteitsvolle content, het begeleidingsproces dat de educatieve uitgevers mogelijk maken, het succes van het onderwijs en de rol van gepubliceerd leermateriaal daarin, een internationale vergelijking en de toegevoegde waarde van digitale leermiddelen.

5.4.4 GROEP KINDER- EN JEUGDBOEKEN UITGEVERS

De Groep Kinder- en Jeugdboeken-uitgevers (GroKi) levert een belangrijke bijdrage aan de Vlaamse kenniseconomie en samenleving. De Vlaamse uitgevers begeleiden intensief auteurs en illustratoren, doen actief aan leesbevordering,

lanceren met een mooie regelmaat nieuwe initiatieven en genieten een internationale kwaliteitsreputatie. GroKi streeft naar de verdere ontwikkeling en instandhouding van de professionele kinderboekenuitgeverij in Vlaanderen en pleit voor een doorgedreven beleid om de leescultuur in Vlaanderen beter te ontwikkelen.

Eind 2009 telt de Groep Kinder- en Jeugdboekenuitgevers 17 leden.

Beleidsnota 2009

Vanuit de reeds in 2008 geformuleerde beleidsprioriteiten werkte GroKi in 2009 een heuse beleidsnota uit. Hiervoor baseerde de groep zich op het Memorandum van het Boekenoverleg (zie lager): door aan te sluiten bij de brede verzuchtingen van het boekenvak, kunnen de specifieke verzuchtingen van GroKi gestructureerder worden gecommuniceerd.

In de aanvullende GroKi-nota ligt de nadruk op: de kleinschaligheid van de Vlaamse kinderboekenuitgeverijen, de beperkte export naar Nederland, waarbij de markten bovendien nog verder uit elkaar groeien, en de beperkte

leescultuur in Vlaanderen. De nota legt ook de nadruk over de eigen initiatieven en op de relevante creatieve beroepen in de Vlaamse kenniseconomie. auteurs en illustratoren worden ook vermeld.

Het vertrekpunt is dat GroKi de basis legt voor een leescultuur waar vervolgens alle algemene uitgevers later de vruchten van kunnen plukken.

De **prioriteiten** worden gedefinieerd als: lobbywerk; denk-tank; lees- en boekbevordering, waarbij niet alleen de veelheid aan doelgroepen (kinderen, ouders, leerkrachten, leerkrachten in opleiding, jeugdbewegingen, opvang, ...) maar ook aan overheden (Cultuur, Economie, Onderwijs en Welzijn & Gezin) systematisch moeten worden aangesproken.

Vanuit het besef dat GroKi een aantal goede ideeën heeft ontwikkeld maar niet altijd over de tijd of de middelen beschikt om er geslaagde campagnes van te maken, werd in 2008 geopteerd de GroKi-acties over te dragen aan de Promotiecel van Boek.be. Met de bedoeling meer gestroomlijnde acties mogelijk te maken, meer weerklank in de media te krijgen en een versterkte samenwerking met de boekhandel en het onderwijs te realiseren, wordt de Boek.be-Werkgroep Jeugdboeken aangevuld met GroKi-leden.

Lees- en boekbevordering

• Lang Zullen We Lezen

Deze actie wordt helemaal opnieuw geconcipieerd. Kris Nelissen, vroeger verantwoordelijk voor een vergelijkbare actie bij Zwijzen werkt een voorstel uit voor 'Verjaardagsboeken' dat bijzondere aandacht heeft voor de medewerking van de verschillende partners: uitgeverijen, boekhandels, directies en leerkrachten, ouders en de koepels van de ouderraden. Canon Cultuurcel staat positief tegenover een principiële samenwerking.

• Beste Boekenjuf/-Meester

GroKi reikt op 25 maart voor de vijfde keer de prijzen voor de Beste Boekenjuf/-Meester uit. Dit feestelijke evenement vindt plaats op de derde dag van de Dagen van Literatuureducatie (georganiseerd door Canon Cultuurcel) in de theaterzaal van de Vooruit in Gent. Onder massale

belangstelling (de zaal is tot de nok gevuld) verzorgt Kapitein Winokio een feestelijke en vrolijke prijsuitreiking.

De jury bestaat in 2009 uit: Bart Desmyter (directeur uitgeverij De Eenhoorn, voorzitter GroKi en voorzitter jury), Wally De Doncker (auteur en leesbevorderaar), Ria Dorssemont (gedreven en ervaren leesbevorderaar), Veerle Moureau (uitgever bij Davidsfonds) en An Slegers (Beste Boekenjuf 2008).

De jury beoordeelt de 51 aangemelde kandidaten op de originaliteit van hun projecten, op leesplezier en motivatie, op aandacht voor speciale zorggroepen en op de presentatie van een goed dossier.

Brigitte Decock, boekenjuf van de Sancta Maria Lagere School in Ronse krijgt als Beste Boekenjuf de hoofdprijs: een mand met 100 boeken voor de school. De Boekenjuffen op de 2de, 3de en 4de plaats: Nele Daneel (juf 1ste leerjaar, VBS Tuimelaar, Stekene), Kris Brigitta (kleuterjuf, H. Hartcollege, Wezembeek-Oppem) en Sonja Bellens (2de leerjaar, Sint-Elizabeth 'Boekenschool', Zoersel) worden beloond met respectievelijk 75, 50 en 25 boeken. De vier laatste genomineerden, Esmeralda Vertriest (juf, Freinetschool De Vlieger, Gent), Raoul Vercaigne (gepensioneerde boekenmeester, De Boomhut, Gent), Greet Michiels (logopediste, Sint Janshof Buso, Mechelen) en Rita Feraille (Zorgleerkracht, Sint-Vincentschool, Ekeren) krijgen ieder 10 boeken cadeau.

Over het algemeen stelt de jury een positieve evolutie vast: het boekengebeuren op school gaat niet zozeer over niveaulezen (technisch lezen), maar draait meer en meer rond leesplezier! Ook de actieradius breidt zich uit: niet alleen van klas tot klas, maar ook ouders, bibliotheken of rusthuisbewoners worden actief bij het leesgebeuren betrokken. Lezen wordt niet gereduceerd tot één activiteit maar is wel de optelsom van verschillende momenten en activiteiten (voorleesweek, Gedichtendag, klasoverschrijdend, ...).

De boeken werden geschonken door Abimo, Baeckens Books, Clavis, Davidsfonds, De Eenhoorn, C. De Vries-Brouwers, Lannoo, Standaard Uitgeverij en WPG Uitgevers.

• Bovenste Beste Kinderboek

Wat is het beste kinderboek van het jaar? Jaarlijks vraagt de Groep Kinderboekenuitgevers de mening van de kinderen hierover en reikt hiervoor een prijs uit. Per leeftijdscategorie wilt 1 kind zijn of haar gewicht in boeken. Bovendien krijgt zijn klas het bezoek van de auteur, illustrator of vertaler van het winnende boek. Het bijzondere aan deze prijs is dat de kinderen stemmen en niet een jury van volwassenen.

In 2009 nemen meer dan 3000 kinderen deel aan de stemming. De winnende boeken zijn:

Kleuters

Belladonna leert vliegen

Auteur: Mieke Halleman
Uitgever: De Eenhoorn

Eerste graad

Tom en Free piraten!

Auteur: Jonas Boets
Uitgever: De Eenhoorn

Tweede graad

Geheime missie Olympische Spelen

Auteur: Geronimo Stilton
Uitgever: Bakermat

Derde graad

De beelden van Kasar

Auteur: Luc Embrechts
Uitgever: Abimo

Denktank

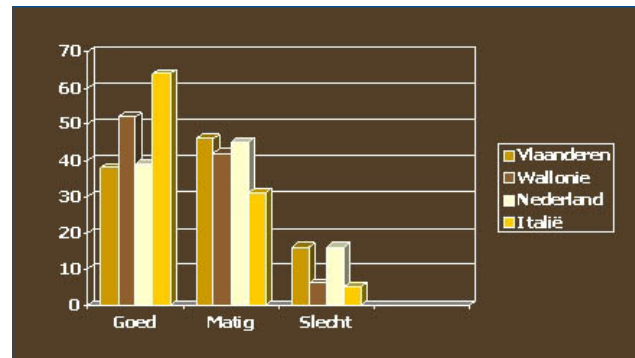
• Stages (onder leiding van het Kenniscentrum)

In opvolging van de vraag aan het Kenniscentrum van Boek.be om een aantal onderzoeken te laten uitvoeren ter ondersteuning van de verzoeken van de kinderboekenuitgevers richting nieuwe Vlaamse regering, vinden in 2009 twee onderzoeken plaats.

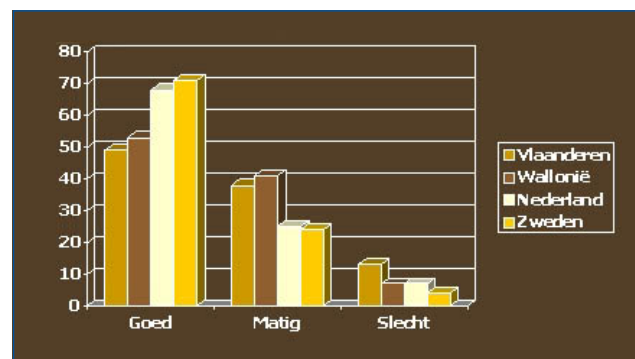
• Céline Bleuzé, Onderzoek rond moeizame lezers

Het onderzoeksrapport waarvoor Céline Bleuzé (Masterstudie Vergelijkende Literatuurwetenschappen, UGent) contact had met uitgevers, bibliotheken en het onderwijs, gaat over moeizame lezertjes tussen negen en twaalf. Sommige kinderen hebben om allerlei redenen leesproblemen en vinden in de bibliotheek of in de boekhandel geen boeken op hun niveau die hen bovendien nog kunnen boeien. De kloof tussen hun interesseveld en hun leesniveau is daarvoor te groot. Omdat lezen voor hen een hele klus is en omdat er geen boeken zijn die ze leuk vinden, haken velen af. In tegenstelling tot wat men zou vermoeden, is deze groep kinderen heel groot. Een internationaal onderzoek (PIRLS 2006) heeft aangetoond dat de Vlaamse kinderen uit het derde en vierde leerjaar het laagst scoren op het vlak van leesvaardigheid. Ook de houding van de ouders tegenover het lezen scoort erg laag in Vlaanderen.

Attitude van de leerlingen t.o.v. lezen

Attitude van de ouders t.o.v. lezen

Het rapport dat ter beschikking wordt gesteld van de leden, geeft een overzicht van de verschillende soorten moeizame lezers. Daarna wordt overlopen wat voor hen het huidige aanbod is en welke initiatieven worden ondernomen. Het rapport maakt ook duidelijk dat er nog heel wat kan worden gedaan om deze kinderen ervan te overtuigen dat lezen leuk is. Zowat alle instanties die met hen in aanraking komen, kunnen bijkomende acties ondernemen om deze kinderen te ondersteunen en hen het genot van lezen bij te brengen. Er zijn ook heel wat adviezen terug te vinden in het rapport, met inbegrip van een lijst met nuttige adressen voor al wie meer wil te weten komen over dit onderwerp.

In haar conclusie houdt Céline een pleidooi om meer te vertrekken vanuit het oogpunt van de kinderen. In de bijlage van de studie zijn ook de statistieken van het PIRLS-onderzoek naar leescultuur in verschillende Europese landen opgenomen.

• Ruth Dupré, Leesbevordering in Vlaanderen en Nederland: aanzet tot een vergelijkend onderzoek

Voor haar onderzoek interviewde Ruth Dupré (Masterstudie Vergelijkende Literatuurwetenschappen, UGent), Vlaamse kinderboekenuitgevers, mensen van de Stichting Lezen Vlaanderen en van de Stichting Lezen Nederland. De meest in het oog springende conclusie is de zeer verschillende ontstaansgeschiedenis van de twee Stichtingen, die zich vertaalt in een sterk verschillende werking. De verzoeken van de Vlaamse uitgevers richten zich vooral op een bredere representativiteit binnen de Stichting Lezen Vlaanderen, een sterkere leesbevordering (in plaats van louter literatuurbevordering) en een breder doelgroepenbeleid.

Lobbywerk

Kabinet Onderwijs

Vanuit de specifieke onderwijsonderwerpen in de GroKi-beleidsnota wordt gepleit voor structureel overleg met de kinderboekenuitgevers, voor aandacht voor boeken in het onderwijs, in het bijzonder in de lerarenopleiding, voor meer auteurslezingen, meer participatie en een sterker doelgroepenbeleid dat rekening houdt met de doorgaande leeslijn.

In opvolging hiervan komt Canon Cultuurcel (CC) zich voorstellen aan de kinderboekenuitgevers. Daar wordt afgesproken dat GroKi (meer) gebruik kan maken van de communicatiekanalen van CC, dat de expertise van de uitgevers meer ingezet zal worden in de uitwerking van de leerplannen alsook om de formulering over cultuureducatie te verfijnen. CC plant ook een breed overleg om meer precieze krachtlijnen uit te tekenen omtrent leescultuur.

CC is enthousiast over de prijs voor de Beste Boekenjuf. CC zal de prijs opvolgen, onder meer door de expertise verkregen in de nominatieprocedure te bundelen, aanbevelingen uit te schrijven en deze informatie via haar website voor leerkrachten beschikbaar te maken.

5.5 INTERNATIONALE BEURZEN

Nederlandse Onderwijstentoonstelling (Utrecht, 27-31 jan 2009)

Vijf educatieve en wetenschappelijke uitgeverijen nemen deel aan de Nederlandse Onderwijstentoonstelling (NOT): Acco, Averbode, Cego Publishers, Pelckmans en Uitgeverij De Boeck. Met 59.000 bezoekers en meer Vlamingen dan bij de vorige editie, heerst algemene tevredenheid. Er is een stijgende vraag naar verkoop op de beurs.

Voor de beurs in 2011 wordt een optie genomen op een stand op een kruispunt: dit zal zorgen voor meer exposure voor de Vlaamse deelnemers.

Nieuwe opvallende stand voor internationale beurzen

Het subsidiedossier dat voor 2009 werd ingediend bij het FIT (en waarvoor €125.000 is toegekend), handelt over vier buitenlandse beurzen: Angoulême (georganiseerd door het Vlaams Fonds voor de Letteren), Bologna, London en Frankfurt.

In 2009 wordt voor de collectieve VUV-stand gekozen voor een opvallende uitstraling die gebaseerd is op de VUV-tas, ontworpen door Greet Verhoeven. Volgens Laurence Bertels van *La Libre Belgique* was de draagtas die de *Publishers from Flanders* uitdeelden, dé hit van de beurs (artikel naar aanleiding van de Fiera in Bologna).

Omdat de hedendaags vormgegeven tas met de slogan *We were great in the Middle Ages. We moved on* én het echtpaar Arnolfini van Van Eyck als eyecatcher zo gegeerd was, gingen vele deelnemers en bezoekers op zoek naar waar ze die tas konden krijgen, met een bij tijden overweldigende toevloed naar de hippe nieuwe collectieve stand tot gevolg.

In dit crisisjaar hielden de internationale cont(r)acten van de Vlaamse uitgevers goed stand.

Fiera del Libro per Ragazzi (Bologna, 23-26 maart 2009)

De nieuwe gemeenschappelijke stand lokt heel wat geïnteresseerden. De uitgevers hebben meer dan 400 vooraf vastgelegde afspraken met vertegenwoordigers uit meer dan 35 landen. De stand biedt ruimte aan 7 uitgevers: 7 uitgevers: Abimo, Davidsfonds/Infodok, De Eenhoorn, Lannoo, Standaard Uitgeverij/Manteau, the house of books en Uitgeverij Vrijdag. Ook het Vlaams Fonds voor de Letteren had er een plaats.

Karen Tolomei, vertegenwoordiger van Marleen Mehuys, economisch attaché van Flanders Investment & Trade (Milaan), bezoekt de stand en krijgt de verzuchtingen van de Vlaamse boekensector inzake buitenlandwerking mee.

London Book Fair (20-22 april 2009)

Het succes van de *gorgeous green bags* kondigt vanuit Bologna de komst van de Vlaamse uitgevers aan en ook hier lokt de tas met het koppel Arnolfini vele bezoekers naar de collectieve stand van de Vlaamse Uitgevers Vereniging.

De beurs is druk bezocht, de vele vooraf geregelde afspraken leveren interessante resultaten op, het algemeen gevoel is uitgesproken positief. London wint ook aan belang tegenover de andere internationale boekenbeurzen: deze beurs 'op mensenmaat' wordt een steeds belangrijker netwerkings event waar het persoonlijk contact met collega's en partners primeert.

De VUV-stand biedt plaats aan 9 Vlaamse uitgeverijen: Lannoo, Ludion, Mercatorfonds, Ons Erfdeel, Stichting Kunstboek, the house of books, Uitgeverij Vrijdag, Universitaire Pers Leuven en Yoyo Books, ook Exhibitions International vindt er een plekje. Andere Vlaamse boekenvakkers, zoals Academia Press, Acco, het Vlaams Fonds van de Letteren en de enige Vlaamse literaire agent, Allied Authors Agency, maken dankbaar gebruik van de collectieve stand.

Bij het bezoek van Ben De Smit, economisch attaché van Flanders Investment & Trade (London), en Geert De Proost, vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in London, worden de verzuchtingen inzake het buitenlandbeleid nogmaals benadrukt.

Buchmesse (Frankfurt, 14-18 oktober 2009)

Met China als gastland en de vele seminaries en lezingen over de digitale uitdaging in het boekenvak gaat de 61ste Buchmesse de controverse en discussie niet uit de weg. Angela Merkel zette meteen de toon door aan de vooravond van de Buchmesse op te roepen om (digitale) auteursrechten beter te respecteren. Vanwege de recessie werden minder uitgevers van overzee verwacht, maar tegelijk vond in Frankfurt de eerste Europese première van Tools of Change for Publishing (TOC) plaats, de belangrijkste Amerikaanse conferentie over innovatie in de uitgeverwereld.

De Buchmesse vat met het motto van dit jaar, 'Tradition & Innovation', de wereldwijde stemming dan ook uitstekend samen; getuige ook de Vlaamse vertegenwoordiging op deze hoogmis van het wereldwijde boekenvak.

In Frankfurt biedt de collectieve VUV-stand plaats aan 15 deelnemers: Abimo, Acco, Averbode, Cego, Davidsfonds/Infodok, De Eenhoorn, Die Keure, Ons Erfdeel, Pelckmans, Stichting Kunstboek, the house of books, Van In, Uitgeverij Vrijdag en Universitaire Pers Leuven. Ook Bozar, partner van de Plantin-Moretusprijs, krijgt een plaats.

De **internationale werking** wordt steeds belangrijker voor het Vlaamse boekenvak. Op de Buchmesse, die jaarlijks zo'n 7.000 uitgevers, 10.000 journalisten en een 300.000 bezoekers begroet, vertegenwoordigen de aanwezige bedrijven Vlaanderen in de wereld. Traditionele sterkhouders als Clavis, Lannoo en Standaard Uitgeverij effenen de weg voor uitgeverijen die vooral de laatste vijf jaar hun internationale werking hebben uitgebouwd én voor complete nieuwkomers op de internationale markt zoals Uitgeverij Vrijdag en Lampedaire Uitgevers. De traditionele bescheidenheid maakt dat de economische waarde van deze sector niet altijd wordt erkend.

Als één van de belangrijkste **creatieve industrieën** (groter dan de film- en de muziekindustrie in België) versterken de

Vlaamse uitgevers op de Buchmesse de oproep tot een ook van overheidswege innovatieve benadering van de Vlaamse boekensector. Voor het eerst wordt een Vlaams **export-dossier** samengesteld dat deze boodschap kracht bijzet en waarmee de uitgeverijen ontegensprekelijk demonstreren hoe 'Vlaanderen in Actie' al volop gerealiseerd wordt in het uitgeversvak.

VUV stelt ook een uitgebreid **evaluatiedossier** samen dat het belang van collectieve deelname aan de buitenlandse beurzen nogmaals benadrukt.

5.6 LOBBYWERK

Nationaal

- **Administratie/Kabinet Cultuur**
Vraag tot structureel overleg, mogelijke projecten ter ondersteuning van de leescultuur en de boekverspreiding, meer aandacht voor boeken op de openbare omroep.
- **CultuurInvest**
Overleg over welke boekendossiers in aanmerking kunnen komen voor steun, aandacht voor marktprospectie (ook in Nederland).
- **Flanders Investment & Trade / Kabinet Economie**
Er worden intensieve besprekingen gevoerd met het FIT. De najaarscall 2009 wordt afgeschaft, er heerst grote onduidelijkheid over de vernieuwde werking onder de nieuwe Vlaamse regering (minister Kris Peeters). Bedoeling is de boekensector als doelsector erkend te krijgen zodat onze internationale activiteiten zouden kunnen worden opgenomen in het Actieprogramma 2011. Naar aanleiding van de Buchmesse bundelt VUV de internationale activiteiten van de deelnemers in een exportdossier dat wordt overgemaakt aan het FIT en het kabinet Peeters. Er wordt ook een nota opgesteld die nadrukkelijk de economische kaart trekt, onder meer gebruikmakend van de Arthena-studie waaruit het economische belang van de auteursrechtelijke sectoren in België blijkt.
- **Administratie/Kabinet Onderwijs**
Verdedigen van GEWU- en GroKi-standpunten inzake onderwijsbeleid en (digitale) leermiddelen, leescultuur en de doorlopende leeslijn, AVI-normering, uitwisselen van informatie, structureel overleg.
- **Canon CultuurCel**
Overleg over brede samenwerking, zowel met de kinderboeken- als de educatieve uitgevers. Mogelijke steun voor de vernieuwde actie *Lang Zullen We Lezen*, opvolging van de *Beste Boekenjuf/-Meester*.
- **Federale regering**
Samen met een voor elke minister samengesteld boekenpakket, geschonken door de Vlaamse uitgevers, worden de federale eisen van VUV, VBB en Boek.be aangeboden aan eerste minister Herman Van Rompuy.

- **ADEB (beroepsvereniging van de Franstalige uitgevers)**
Overleg over gezamenlijke standpunten inzake dossiers op federaal niveau, uitwisseling van informatie, gezamenlijke rapportering aan FEP.
- **Arthena**
Overleg over hoe de creatieve sectoren hun lobbywerk beter kunnen bundelen, bespreking van het Arthena-rapport en politieke opvolging daarvan.
- **Vlaams Fonds voor de Letteren**
Overleg over hoe onze inspanningen beter op elkaar af te stemmen en betere informatie-uitwisseling over bv. nieuwe publicaties, fragmentvertalingen, mogelijkheden vertaalsubsidies, beurzen voor mentorship illustratoren Bologna, stimuleringsbeurzen, etc. Voorbereiding Publishers' Tour (2010). Medewerking Vlaanderen gastland in Angoulême.
- **Stichting Lezen**
Overleg over de samenwerking, ruimere representatie in de Raad van Bestuur en een breder doelgroepenbeleid.
- **BoekenOverleg**
Het *Memorandum BoekenOverleg* is het concrete resultaat van het BoekenOverleg waarin de spelers van het boekenveld in Vlaanderen samenkomen.

Internationaal

- **Nederlandse Taalunie/ONUB**
Overleg over Vlaams-Nederlandse samenwerking omtrent thema's die het boekenvak aanbelangen zoals vakopleiding, vaste boekenprijs, NUR-codering en marktgegevens.
- **Titelbank**
In de zomer van 2009 is het Centraal Boekhuis dan toch van start gegaan in dit dossier dat al tien jaar aansleept. Met ondersteuning van VUV ijvert Boekenbank voor de belangen van de Vlaamse uitgevers.
- **Federatie van Europese Uitgevers (FEP/FEE)**
Informatie-uitwisseling met Europese uitgeversverenigingen omtrent dossiers die op nationaal of Europees niveau van belang zijn (copyright, piraterij, e-commerce, fiscaliteit, nieuwe media, digitalisering,...). Ook gezamenlijke standpuntbepaling in Europese dossiers is hier van belang. Actueel zijn de Europese

dossiers omtrent bijvoorbeeld Google, de *Copyright Directive* en de nieuwe richtlijn over de veiligheid van speelgoed.

De Algemene Vergadering van november, waarop Frank Salliau, e-manager van Boek.be, het project www.e-boek.org voorstelt, wordt georganiseerd in Gent.

5.7 DIENSTVERLENING

VUV verzorgt uitgebreide dienstverlening voor haar leden, informatieverspreiding over haar werking, relevante onderwerpen en dossiers, vergaderagenda's en verslagen, juridisch en ander advies en ondersteuning, participatie in of samenwerking met Boekenbank, het ISBN-kantoor en Ruit.

Boekenbank

Voor informatie over de samenwerking met Boekenbank, zie het jaarverslag van Boekenbank.

ISBN-kantoor

Door een akkoord met het ISBN-kantoor van het Nederlandse taalgebied in Culemborg vervult de VUV deze functie voor alle titels die in Vlaanderen verschijnen. VUV doet daarvoor een beroep op de administratieve diensten van Boek.be en Boekenbank. De doorstroming van de Vlaamse ISBN's naar Nederland gebeurt dagelijkse via een Onix-protocol. Deze afspraken maken het de Vlaamse uitgevers makkelijker om hun ISBN-registratie en -administratie te voeren.

Ruit

Ruit cvba is de beheersvennootschap die instaat voor het beheer en de verdeling van alle binnen- en buitenlandse vergoedingen uit wettelijke licenties (reprografie, leenrecht en, in de toekomst, thuishopie en digitale onderwijsuitzondering) onder de Vlaamse uitgevers die lid zijn van de vennootschap.

Kurt Van Damme blijft naast zijn werkzaamheden voor Ruit en Repobel ook actief als juridisch adviseur voor alle gelegenheden van de vereniging en haar leden.

Voor informatie over de samenwerking met Ruit, zie het jaarverslag van Ruit.

5.8 THEMA'S VOOR DE TOEKOMST

- Het e-boek
- Werkgroep Nederland
- Het imago van de uitgever
- Verdere opvolging van dossiers omtrent fiscaliteit van de auteur, btw gemengde/digitale producten, modelcontracten, leenrecht
- Versterking buitenlandwerking (ook Nederland), in samenspraak met FIT en Boek.be
- Verzelfstandiging van Knooppunt
- Sectorovereenkomst inzake multimediale rechten
- Erkenning van de wetenschappelijke uitgevers in het VABB
- Ontwikkeling van een nieuwe actie *Lang Zullen We Lezen*, in samenwerking met Boek.be, Canon Cultuurcel en de ouderkoepels
- Verdere intensifiëring en optimalisering van de eigen dienstverlening en de samenwerking met Boek.be
- Verdere intensifiëring van de contacten met de overheid, gebruikmakend van de lobbykracht van Boek.be.

NOMINATIES & PRIJZEN 2009

Maar liefst 84 nominaties en prijzen hebben de VUV-leden in 2009 verzameld in categorieën die gaan van de Gourmand World Cookbook Awards en de Vrouw en Cultuur Debuutprijs over de Prix du Livre Européen, Cutting Edge Awards en Deutscher Jugendliteraturpreis, tot een Gouden Feniks, Uil en Griffel. Hieronder vindt u de bekroonde titels (in alfabetische volgorde).

Aan Chesil Beach

Ian McEwan

Nominatie Boekdelenprijs 2009

Standaard Uitgeverij

African Faces

Hugo Maertens, Marnix Neerman, Herman Burssens

Top Applications Award 2009 (nov 2009)

Lannoo

Agent en Boef

Tijbbe Veldkamp, Kees de Boer

Zilveren Griffel 2009

Boekenpluim van de maand (jan 2009)

Lannoo

Alles voor de helft

Tanja Seegers

2de Prijs Kinder- en Jeugdjury 2009 (cat 8-10)

Standaard Uitgeverij

Bankroet

Pieter Aspe

Toplijst De Diamanten Kogel 2009

Standaard Uitgeverij

Basic BBQ

Peter De Clercq

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)

Best Barbecue Book

Lannoo

Basic Brood

Frank Deldaele

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)

Best Bread Book

Lannoo

Broodje Deluxe

Stefaan Daeninck

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)

Best Easy Recipes Book

Lannoo

Chatroom

Helen Vreeswijk

Nominatie Prijs van de Jonge Jury 2009

Standaard Uitgeverij

Cross-over. Kunst, media en technologie in Vlaanderen

Plantin-Moretusprijs 2009 categorie Overige non-fictie

LannooCampus

Dans in Québec, Concertgebouwcahier

Guy Cools, Isabelle Poulin, Philippe Szporer en Isabelle van

Grimde, vormgeving Jurgen Maelfeyt

Plantin-Moretusprijs 2009 categorie School- en

studieboeken en wetenschappelijke uitgaven

Borgerhoff & Lamberigts

De Beelden Van Kasàr

Luc Embrechts

Bovenste Beste Kinderboek

Abimo

De dag dat ik een hond wilde zijn

Ingelin Angerborn

Boekenwelp 2009

Lannoo

De Europese Grondwet in Verzen

Nominatie Prix du Livre Européen 2009

Uitgeverij Vrijdag

De hoed van Vos

Roel Verniers

Nominatie Kinder- en Jeugdjury 2008-2009

Standaard Uitgeverij

De lange weg naar huis

Michael De Cock

Nominatie Boekenleeuw

Dauidsfonds

De lange weg naar huis

Gerda Dendooven

Nominatie Boekenpauw

Dauidsfonds

Dell'Anno

Hilde Smeesters

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)

Best Cookbook Cover

Lannoo

De primeurs

Marc Declercq

Gourmand World Cookbook Award

Best Food Literature Book in the World

Borgerhoff & Lamberigts

De Smaak van De Keyser. Anders bekeken
Erik Verdonck

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)
Best Culinary Travel Guide

Lannoo

DVD Topografische Fietskaarten Vlaanderen
Gold Award 2008 (feb 2009)

Lannoo

Een vree(md) Gents kookboek

Kristel Deweerdt, Martine Vermeire
Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)
Best Local Cuisine Book

Lannoo

En toen kwam Linde

& de Franse vertaling

Brigitte Minne

Nationale Inclusieve Griffel (B)

De Eenhoorn

*European Cooperation between Financial Supervisory
Authorities, Tax Authorities and Judicial Authorities*

Michiel Luchtman
2009 Siracusa Prize

Intersentia

*Food & Wine-reeks (Desserts & wijn - Marc Declercq, Vlees
& wijn - Willem Asaert, Kaas & wijn - Marc Declercq, Vis &
wijn - Marc Declercq, Groenten & wijn - Frank Fol)*

Gourmand World Cookbook Awards (juli 2009)

Best Wine Book Publisher of the Year

Lannoo

Foundational Facts, Relative Truths

*A Comparative Law Study on Children's Right to Know Their
Genetic Origins*

Richard J. Blauwhoff

Erasmus Research Prize 2009

Intersentia

*Greep naar de markt. De sociaal-economische agenda van
de Vlaamse Beweging en haar ideologische versplintering
tijdens het interbellum*

Olivier Boehme

Antwerpse Provinciale Prijs voor Geschiedenis en
Volkskunde 2009

LannooCampus

Het geheim van de keel van de nachtegaal

Peter Verhelst, ill. Carl Cneut

• Boekenwelp voor Peter Verhelst (B)

• Boekenpluim voor Carl Cneut (B)

• Woutertje Pieterse Prijs voor Peter Verhelst en Carl
Cneut (NL)

• White Raven Special Mention voor Peter Verhelst en Carl
Cneut (D)

• Gouden Uil Jeugdliteratuur voor Peter Verhelst en Carl
Cneut (B)

• Zilveren Griffel voor Peter Verhelst (NL)

• Publieksprijs Plantin-Moretusprijs 2009 voor Leen
Depooter (quod voor de vorm) (B)

• Gouden Griffel voor Peter Verhelst (NL)

De Eenhoorn

Het kistje van Cleo

Hilde Vandermeeren

Tweede prijs Provincie West-Vlaanderen

Daidsfonds

Hij of ik?

Bettie Elias

Kinder- en Jeugdjury 2009 (cat. 12-14)

Standaard Uitgeverij

Indringer

Patrick De Bruyn

Toplijst De Diamanten Kogel 2009

Standaard Uitgeverij

Just Cooking Viki Geunes

Viki Geunes, Willem Asaert

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)

Best Chef Book

Lannoo

Just Grilling

Peter De Clercq

Gourmand World Cookbook Awards (juli 2009)

Zilveren medaille Best Barbecue Book

Lannoo

Lust

Deflo

Shortlist De Gouden Strop 2009

Standaard Uitgeverij

Mama Lucinda

Koen van Biesen

Vlag en Wimpel

Abimo

Mama wil op reis

Hilde Vandermeeren

Gouden Feniks 2009

Daidsfonds

Meneer Papier en zijn meisje

Elvis Peeters, ill. Gerda Dendooven

Zilveren Griffel voor Elvis Peeters (NL)

De Eenhoorn

Mijn eerste dierengroeiboek. Kriebeldieren

Sebastiaan Van Doninck en Ludwien Veranneman

Vlag en Wimpel

Daidsfonds

Moeders zijn gevaarlijk met messen

Do Van Ranst

Boekenwelp

Daidsfonds

Nestvallers

Lies Bate

Prijs van de Provincie Oost-Vlaanderen voor Letterkunde

2009 voor kinder- en jeugdliteratuur

Daidsfonds

Nopjes en Reus

Klaas Verplancke

Prijs Letterkunde van de provincie West-Vlaanderen

De Eenhoorn

Operatie Bernie Buiten

Hilde Vandermeeren

Derde prijs Provincie West-Vlaanderen

Daidsfonds

Picasso-Citytrip

Filip Vanluchene

Taalunie Toneelschrijfprijs 2009

Uitgeverij Vrijdag

Plat Préféré

Jeroen Meus

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (dec 2009)

Best Television Celebrity Cookbook

Lannoo

Point

Het 25-jarig jubileum van de uitgeverij werd gevierd als onderdeel van het programma van de Struga Poetry Evenings, het oudste en belangrijkste internationaal poëziefestival van Europa.

Germain Droogenbroodt zelf kreeg in 2009 als dichter, vertaler en uitgever op het 29th World Congress of Poets in Budapest de *Gouden Medaille* van de president, de belangrijkste onderscheiding van het congres.

Prins van de hel

Wendy Stroobant

Boekenwelp

Daidsfonds

Puinvrouw in Berlijn

Hilde Keteleer

Longlist Gouden Uil Literatuurprijs 2010

Nominatie Vrouw en Cultuur Debuutprijs 2010

Uitgeverij Vrijdag

Puur Maasland

Hilde Smeesters

Gourmand World Cookbook Awards 2009 (december 2009)

Best Cookbook Photography

Lannoo

Ravenhaar (in Duitse vertaling)

Do Van Ranst

Nominatie Deutscher Jugendliteraturpreis 2009

Daidsfonds

Rode aarde

Nellie Mandel

Shortlist Hercule Poirotprijs 2009

Standaard Uitgeverij

Sam Smith en de Dragons

Jonas Boets

Nominatie Kinder- en Jeugdjury 2009-2010

Standaard Uitgeverij

Schilders en spionnen

Katharina Smeyers

Nominatie Boekenleeuw

Daidsfonds

Sneeuw!

Komako Sakai, vertaling Siska Goeminne

Zilveren Griffel voor Komako Sakai (NL)

De Eenhoorn

Stiletto Libretto

Bavo D'Hooge

Shortlist De Gouden Strop 2009

De Diamanten Kogel 2009

Standaard Uitgeverij

Taakverdeling in het burgerlijk proces

Benoit Allemeersch

Vijfjaarlijkse prijs Baron Emile van Dievoet

Intersentia

Telfeest!

Jaak Dreesen & Soetkine Aps

Leespluim van de Maand (september) voor Jaak Dreesen en Soetkine Aps (NL)

De Eenhoorn

Thalassa

Karel Verleyen

Nominatie Kinder- en Jeugdjury 2008-2009

Standaard Uitgeverij

The Best Accountancy Software

The Tax Professionals

Business Unit 'Tax & Finances

Kluwer

*The Best Free Access to the Legal Sources via the portal
www.financeworld.be*

The Tax Professionals

Business Unit 'Tax & Finances

Kluwer

The Best Software for the Introduction of the Annual Accounts
The Tax Professionals
Business Unit 'Tax & Finances
Kluwer

Verzegeld
Lydia Verbeeck
Shortlist Hercule Poirotprijs 2009
Standaard Uitgeverij

Vlucht
Tom Mariën
Nominatie Kinder- en Jeugdjury 2009-2010
Standaard Uitgeverij

Voor zijn hele oeuvre: Claus Scholz: Gouden Potlood
Standaard Uitgeverij

Vuil geld
Bob Mendes
Toplijst De Diamanten Kogel 2009
Standaard Uitgeverij

Wie knipt de tenen van de reus?
Jan Smeekens
Leespluim van de maand december 2009
Dauidsfonds

Wiet Waterlanders-Kleine Caroluscode
Mark Tijsmans
Kinder- en Jeugdjury 2009 (cat 10-12)
Standaard Uitgeverij

Wraak
Mats Wahl
Nominatie Boekenleeuw
Dauidsfonds

Zonder
Sylvie Marie
Humo's Gouden Aap Poëziewedstrijd 2009
Nominatie Cutting Edge Awards
Uitgeverij Vrijdag

Zwart goud
Marc Cave
Toplijst De Diamanten Kogel 2009
Standaard Uitgeverij

Zwarte mysteries in België
Paul Koeck
Shortlist Publieksprijs Plantin-Moretusprijs 2009
Standaard Uitgeverij